

พัฒนาการของการศึกษา ภาคเอกชนในประเทศลาว Private Educational Development in Laos

อนินทร์ พุทธิโชติ
Anin Puttichot

บทคัดย่อ

บทความนี้มีความมุ่งหมายในการสำรวจเบื้องต้นในเรื่องพัฒนาการของการศึกษาภาคเอกชนนับตั้งแต่ยุคแรกๆ ที่การจัดการศึกษาของเอกชนได้จัดตั้งขึ้นจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญในระบบการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาอย่างยาวนาน นับตั้งแต่สมัยที่ประเทศลาวอยู่ภายใต้การปกครองของจักรวรรดินิยมฝรั่งเศส อันเป็นยุคแรกๆ ที่การจัดการศึกษาภาคเอกชนได้ก่อตั้งขึ้นจากการผลักดันของชาวจีนและชาวเวียดนามต่างด้าวโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบทอดภาษาและวัฒนธรรมประเพณีของชาติตน ต่อมาเมื่อลาวได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส การศึกษาภาคเอกชนได้ขยายตัวเพิ่มขึ้น นอกจากโรงเรียนเอกชนของชาวจีน ชาวเวียดนามต่างด้าวและโรงเรียนคาทอลิกที่พัฒนามาตั้งแต่สมัยอาณานิคมแล้ว ในช่วงนี้ยังมีการขยายตัวของโรงเรียนเอกชนของคนลาวด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อประเทศลาวได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเข้าสู่ระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ใน ค.ศ. 1975 รัฐบาลมีนโยบายผูกขาดการจัดการศึกษาของชาติ การศึกษาภาคเอกชนได้ถูกลบบทบาทจนแทบไม่เหลือความสำคัญใดๆ การศึกษาภาคเอกชนในประเทศลาวได้รับการรื้อฟื้นและพัฒนาอีกครั้งเมื่อลาวได้ตัดสินใจปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ

ครั้งใหญ่ที่เรียกว่า “จินตนาการใหม่” อันเป็นยุคที่ระบบเศรษฐกิจของลาวขยายตัวอย่างรวดเร็ว เกิดความต้องการบุคลากรที่มีทักษะความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะทักษะวิชาชีพและผู้นำทางการ ด้านต่างๆ ซึ่งการจัดการศึกษาของภาครัฐไม่อาจตอบสนองได้ทันทั่วทั้งที่ รัฐบาลจึงหันมาส่งเสริม ให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการศึกษาของชาติ ส่งผลให้การศึกษาภาคเอกชนทั้งประเภท สามัญศึกษาและอาชีวศึกษา ตลอดจนศูนย์ฝึกวิชาชีพ ต่างๆ รวมทั้งโรงเรียนกวดวิชาขยายตัว อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในเขตนครหลวงเวียงจันทน์และเมืองที่มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สูง แม้ในปัจจุบันการจัดการศึกษาภาคเอกชนจะยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไขในหลายประการ โดยเฉพาะ ปัญหาเรื่องทุนทรัพย์ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากร แต่ก็นับได้ว่าการจัดการศึกษาภาคเอกชนของประเทศลาวในปัจจุบันได้รับการยกระดับและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษาภาคเอกชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในระบบการศึกษา การพัฒนาบุคลากร เพื่อตอบสนองต่อกระบวนการพัฒนาประเทศลาวในยุคใหม่

Abstract

This article summarizes research on the development of private education from the beginning until today. The study found that private education has long played a significant role in both the education system and human resources development. During the time that Laos was ruled by French colonialists private education was founded primarily by Chinese and Vietnamese foreigners in order to preserve their languages and cultures. Private education expanded after the country became an independent state. In addition to private Chinese, Vietnamese, and Catholic schools which had been developed since the colonial period, there was also an expansion of private Lao schools. However, after Laos became a communist country in 1975, the government monopolized the nation's educational management and the role of private education decreased. Later, private education was brought back and developed again when Laos decided to reform her economic strategy and the country's development, known as “the new thinking policy.” In consequence of the fast expansion of the economic system, the demand for qualified personnel, especially professionals and specialists in various fields, increased. Because government could not handle this task alone, it encouraged the private sector to take part in the nation's education system. Private elementary and vocational institutes, occupational training centers, as well as tutorial schools are flourishing widely, especially in Vientiane and other economically developing towns. Although private education is

facing many problems, particularly finding funds for educational and personnel development, the quality of current Laos private education has become increasingly important. Private institutes play a significant role in the nation's educational system and personnel development in response to the country's modernization and development process.

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการหล่อหลอมกล่อมเกลาคิดจิตใจของประชาชน เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งในส่วนของบุคคลและสังคมโดยรวม นอกจากการศึกษาของภาครัฐหรือการศึกษาที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการแล้ว เอกชนก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญหนึ่งในการจัดการศึกษาและการพัฒนาประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นประเทศหนึ่งที่ภาคเอกชนได้มีบทบาทในการช่วยจัดการศึกษา มีบทบาทในการพัฒนาความรู้ ความคิด และสติปัญญาของประชาชนในชาติมาช้านาน ขณะเดียวกัน บริบทความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ชาติในยุคสมัยต่าง ๆ นั้นก็ส่งอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาของภาคเอกชนด้วย

บทความนี้ จึงมีความมุ่งหมายในการสำรวจเบื้องต้นในเรื่องพัฒนาการของการศึกษาภาคเอกชนนับตั้งแต่ยุคแรกที่มีการจัดการศึกษาของภาคเอกชนได้ก่อตั้งขึ้น จวบจนกระทั่งถึงปัจจุบัน รวมถึงศึกษาบริบทความเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัยที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของภาคเอกชนในประเทศไทย

พัฒนาการศึกษาภาคเอกชนสมัยอาณานิคม (ค.ศ.1893-1954)

ภาคเอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษาของประเทศไทยมาอย่างยาวนาน นับตั้งแต่สมัยที่ลาวตกเป็นอาณานิคมของจักรวรรดินิยมฝรั่งเศส อันเป็นยุคที่การศึกษาในระบบโรงเรียนได้พัฒนาขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ในขณะที่จักรวรรดินิยมฝรั่งเศสเป็นผู้ริเริ่มการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนขึ้นในประเทศไทย การจัดการศึกษาของภาคเอกชนก่อตั้งขึ้นจากบทบาทการผลักดันของชาวจีนและชาวเวียดนามต่างด้าว ซึ่งอพยพเข้ามาตั้งรกรากประกอบอาชีพต่าง ๆ บนผืนแผ่นดินลาวจำนวนมาก ในสมัยที่ลาวอยู่ใต้การปกครองของจักรวรรดินิยมฝรั่งเศส โดยมูลเหตุสำคัญของ

การอพยพโยกย้ายของชาวจีนและเวียดนามต่างด้าวมีหลายปัจจัย ทั้งการหลีกเลี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติ ความสับสนวุ่นวายของสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศจีนและเวียดนาม และความต้องการแสวงโอกาสในการทำงาน โดยชาวจีนและชาวเวียดนามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพ่อค้า แรงงาน กรรมกร ช่างฝีมือ รวมถึง เป็นบุคลากรช่วยทำงานในหน่วยงานต่างๆ ของระบอบอาณานิคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีชาวเวียดนาม ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากฝรั่งเศสให้เข้ามาทำงานช่วยราชการของจักรวรรดินิยมฝรั่งเศสในดินแดนลาวในยุคที่ลาวตกเป็นอาณานิคมของจักรวรรดินิยมฝรั่งเศสจึงมีชาวจีนชาวเวียดนามอาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินลาวเป็นจำนวนมาก โดยชาวจีนและชาวเวียดนามต่างด้าวส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมืองที่เป็นศูนย์กลางหรือมีความสำคัญทางการเมืองการปกครอง ทางเศรษฐกิจ หรือทางด้านยุทธศาสตร์ เช่นที่เมืองสะหวันนะเขตและเมืองท่าแขก ที่ปรากฏว่ามีจำนวนชาวเวียดนามถึงร้อยละ 80 - 85 ของพลเมืองทั้งหมด (สุจิตา ตันเลิศ, 2543 : 26)

ในระยะแรกลูกหลานชาวจีนและชาวเวียดนามต่างด้าวเข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนประถมของรัฐบาล แต่ต่อมาเมื่อชุมชนชาวจีนและชาวเวียดนามเพิ่มจำนวนมากขึ้นมีการจัดตั้งการรวมกลุ่มทางสังคมเป็นสมาคม เพื่อพบปะติดต่อกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงได้เกิดความพยายามในการจัดตั้งโรงเรียนของชาวต่างด้าวขึ้นเพื่อสอนภาษา และสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีของชาติตน ดังที่กรมการศึกษามณฑลเอกราชได้กล่าวถึงประวัติการก่อตั้งโรงเรียนเอกชนในประเทศลาวว่า

“ เล่มด้วยชาวจีนต่างด้าวที่ขอจัดตั้งสมาคมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากนั้นแม่ันได้ขอสร้างตั้งโฮงเฮียนจีน เพื่อฮักสาพาสา อะนุลักฮิดคองปะเพนี วัดทะนะท่าของจีน ท่าที่ฮัดทะยาไสของฝะหรั่งเสดต่อคนจีนในเวลานั้นก็แม่ันดี ดังนั้นเจ้าหน้าที่ฝะหรั่งเสด(อินดูจีน ฝะหรั่งเสด)อิงใส่บดเฮียนกานอะนุยาดให้สร้างตั้งโฮงเฮียนจีนต่างด้าวอยู่ปากใต้เวียดนาม และอยู่ปะเทดชะเหมนแล้ว ก็ได้อะนุยาดให้สร้างตั้งโฮงเฮียนจีนต่างด้าว อยู่เวียงจันในปี 1937 อาจจะถือว่าเป็น

โฮงเฮียนเอกะชนแห่งทำอิด ต่อมาชุมชนชาวเวียดนามต่างตัว
ก็ได้ฮับอะนุญาตในทำนองเดียวกัน” (กมกานลือกสาพากเอกะชน,
2000 : 4)

การจัดตั้งโรงเรียนภาคเอกชนของชุมชนชาวต่างตัวในลาวนั้น ฝรั่งเศส
ไม่ถือว่าเป็นการแข่งขันกับการศึกษาของรัฐ แต่เป็นการสนับสนุนการศึกษาของ
ภาครัฐ ทั้งนี้การที่ฝรั่งเศสสนับสนุนให้ชาวต่างตัวสร้างโรงเรียนของตนเองนั้นเป็นการ
ประหยังบประมาณของเจ้าอาณานิคมฝรั่งเศสในการ “ลงทุน” ทางการศึกษาในลาว
เนื่องจากลาวเป็นดินแดนที่ฝรั่งเศสมีผลประโยชน์น้อย ฝรั่งเศสจึงไม่ให้ความสำคัญ
ในการลงทุนทางการศึกษาในลาวมากนักงบประมาณที่ฝรั่งเศสจัดสรรให้เพื่อพัฒนา
การศึกษาในลาวมีจำนวนเพียงเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณด้านการ
ศึกษาที่ฝรั่งเศสจัดสรรให้กับดินแดนอาณานิคมอื่นๆ ในอินโดจีน งบประมาณที่
ฝรั่งเศสจัดสรรให้กับลาวนั้นมีสัดส่วนน้อยที่สุด การขยายการศึกษาในลาวจึงเติบโต
อย่างเชื่องช้า

ผลดีอีกประการหนึ่งของการที่ฝรั่งเศสอนุญาตให้ชุมชนชาวจีนและชาวเวียดนาม
จัดตั้งโรงเรียนเอกชนของตน ก็คือ การช่วยบรรเทาความแออัดของห้องเรียน บรรเทา
ข้อขัดแย้งระหว่างนักเรียนชาวลาวและเวียดนาม และยังช่วยให้ชาวลาวได้มีโอกาส
เข้าศึกษาหาความรู้ในโรงเรียนของรัฐได้มากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากว่านักเรียนส่วนใหญ่
ในแต่ละชั้นเรียนเป็นคนเวียดนาม คนลาวที่มีโอกาสได้เข้าเรียนมีจำนวนน้อย

“นักเขียนลาวมีเพียง 1/3 หรือ 1/4 ของนักเขียนทั้งหมด...หลายกว่า
เก็งหนึ่งอยู่แต่ละโฮงเฮียน แม้มีแต่ลูกหลานชาวเวียดนาม ที่เป็นชาว
ต่างตัว หลายกว่าลูกหลานคนลาว ชาวเวียดนามต่างตัวนี้ส่วนหลาย
ก็แม่่นพะนักงานอินดูจีน ซึ่งพวกเจ้าหน้าที่ฝะหรั่งแต่ละชะแหวง
กานเอาไปนำไช้อยู่ทุกหนทุกแห่งได้ตามความต้องกาน” (คำพา
พอนแก้ว, ม.ป.ป.: 53)

การที่นักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนของรัฐบาลเป็นลูกหลานชาวเวียดนาม ส่งผลให้พ่อแม่ผู้ปกครองคนลาวจำนวนไม่น้อยไม่นิยมส่งลูกหลานไปเข้าโรงเรียนรัฐ เนื่องจากเห็นว่าเป็นโรงเรียนของชาวเวียดนาม ดังทัศนะของมารดาของมุย ชนะนิคอน ที่กล่าวไว้ว่า “บ่ให้ลูกช้อยไปโรงเรียนหลวง เพราะเป็นโรงเรียนแกว (ญวน) แกวจะตีลูกช้อย” (จิระนันท์ พิตรปรีชา, 2532 : 117) ดังนั้นการที่ชาวต่างด้าวได้หันมาตั้งโรงเรียนเอกชนที่เป็นของเชื้อชาติตนเสียอีกทางหนึ่งในแง่หนึ่งได้ช่วยบรรเทาความแออัดของห้องเรียน และอาจส่งผลให้ชาวลาวได้มีโอกาสเข้าศึกษาหาความรู้ในโรงเรียนของรัฐได้มากขึ้น รัฐบาลฝรั่งเศสจึงให้การสนับสนุนการตั้งโรงเรียนเอกชนของชาวต่างด้าวในประเทศลาว และด้วยการผลักดันของชุมชนชาวจีนชาวเวียดนาม โรงเรียนเอกชนจึงได้พัฒนาขึ้นและขยายสาขาจากเวียงจันทน์ไปยังเมืองต่างๆ ที่เป็น แหล่งพำนักของชุมชนชาวจีนชาวเวียดนาม เช่น เมืองหลวงพระบาง สะหวันนะเขต ปากเซ และท่าแขก (กมกานลี้กสาพากเอกะชน, 2000 : 4)

นอกจากโรงเรียนเอกชนของชาวจีนและชาวเวียดนามต่างด้าวแล้ว ในช่วงทศวรรษ 1940 ยังมีการพัฒนาโรงเรียนเอกชนอีกประเภทหนึ่งเกิดขึ้น นั่นก็คือโรงเรียนเอกชนขององค์กรคริสต์ศาสนา หรือที่ลาวเรียกว่า “โฮงเฮียนคุณพ่อโฮงเฮียนคุณแม่” ซึ่งมุ่งสอนหนังสือควบคู่ไปกับการเผยแพร่ศาสนา ทั้งนี้โรงเรียนเอกชนขององค์กรคริสต์ศาสนาส่วนใหญ่เป็นคณะมิชชันนารีนิกายคาทอลิกซึ่งเป็นนิกายที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลจักรวรรดินิยมฝรั่งเศสให้เข้ามาเผยแพร่ศาสนาในประเทศลาว โดยหลังจากที่ได้มีการก่อตั้งโรงเรียนมิชชันนารีแห่งแรกขึ้นที่นครเวียงจันทน์และที่ปากซันใน ค.ศ. 1947 - 1948 ปรากฏว่าได้รับความนิยมดี จึงได้มีการขยายสาขาของโรงเรียนมิชชันนารีไปที่สะหวันนะเขต ปากเซ และหลวงพระบาง (กมกานลี้กสาพากเอกะชน, 2000 : 4)

โรงเรียนเอกชนที่ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่สมัยอาณาจักรม

รูปที่ 1 รูปโรงเรียนเอกชนสูงเวียง ของสมาคมเวียดนาม

รูปที่ 2 รูปโรงเรียนเอกชนชินหัว ของสมาคมจีน

พัฒนาการทางการศึกษาของภาคเอกชนในสมัยเอกราช (ค.ศ.1955-1975)

ลาวตกอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศสมานาน 6 ทศวรรษ จนกระทั่งใน ค.ศ.1954 ภายหลังจากที่ฝรั่งเศสพ่ายแพ้ในสงครามกู้เอกราชกับขบวนการชาตินิยมในอินโดจีน อันนำมาสู่การลงนามในสนธิสัญญาเจนีวา รับรองเอกราชของประเทศต่างๆ ในอินโดจีน ฝรั่งเศสก็หมดอำนาจการปกครองในลาวและอินโดจีนอย่างสิ้นเชิง อย่างไรก็ตาม ลาวกลับไม่ได้เริ่มประวัติศาสตร์ชาติยุคใหม่อย่างเต็มภาคภูมิหลังได้รับเอกราช สงครามในลาวไม่เพียงแต่ยังไม่จบสิ้น ตรงกันข้ามความขัดแย้งและความแตกต่างทางความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองที่เติบโตขึ้นในกลุ่มผู้นำลาวในช่วงของการเรียกร้องเอกราชจากฝรั่งเศส ได้ถูกแทรกแซงจากชาติมหาอำนาจภายนอก จนทำให้สงครามและความขัดแย้งในลาวขยายขอบเขตเป็นส่วนหนึ่งของสงครามเย็น หรือการต่อสู้ระหว่างค่ายสังคมนิยมและค่ายทุนนิยม โดยมีแผ่นดินลาวเป็นสมรภูมียาวนานถึง 2 ทศวรรษ

ทั้งนี้ในบรรดาชาติมหาอำนาจที่เข้ามาแทรกแซงลาว ชาติที่เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อการดำเนินกิจการภายในประเทศลาวรวมทั้งด้านการศึกษาของลาวมากที่สุดก็คือสหรัฐอเมริกา สหรัฐอเมริกาเชื่อว่าหากปล่อยให้ฝ่ายสังคมนิยมคอมมิวนิสต์มีชัยชนะในอินโดจีนจะทำให้คอมมิวนิสต์สามารถขยายอิทธิพลเข้าไปยังประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อื่นๆ ตามแบบการล้มของตัวโดมิโนตาม “ทฤษฎีโดมิโน” ดังนั้นเพื่อปราบปรามการขยายตัวของคอมมิวนิสต์และให้มีการจัดตั้งรัฐบาลนิยมตะวันตกในประเทศลาว สหรัฐอเมริกาจึงเข้าแทรกแซงลาวอย่างเต็มที่ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งด้านการศึกษา โดยนับตั้งแต่ ทศวรรษ 1960 สหรัฐอเมริกา โดยผ่านองค์การ USAID ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาของรัฐบาลลาว ทั้งด้านการวางแผนพัฒนาการศึกษา การพัฒนาบุคลากร ความช่วยเหลือด้านการเงินและอุปกรณ์การศึกษา หนังสือประวัติศาสตร์การศึกษาลาวจึงได้นิยามพัฒนาการทางการศึกษาในช่วง ค.ศ. 1955 - 1975 ว่าเป็น “สมัยอะเมริกา” และกล่าวถึงอิทธิพลขององค์การ USAID ที่มีต่อการจัดการศึกษาในลาว

ในช่วงดังกล่าวว่า “ ส่วนใหญ่เวลานั้นเกือบได้ว่า อยู่ทุกๆ ชั้นกานศึกษา ก็แน่นอนกานยูเสด เป็นผู้ลงทุนช่วยปลูกสร้าง” (คำพา พอนแก้ว, ม.ป.ป. : 97)

ภายใต้ความช่วยเหลือจากอเมริกาส่งผลให้การพัฒนาการศึกษาในส่วนของรัฐบาลราชอาณาจักรลาวดำเนินก้าวหน้าไปกว่าสมัยอาณานิคม มีการพัฒนาโรงเรียนประถม มัธยม โรงเรียนสร้างครู วิทยาลัยเทคนิค จนถึงระดับมหาวิทยาลัย รวมทั้งมีการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีมาตรฐานมีการจัดตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติ และคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อการศึกษา เพื่อค้นคว้าแนวทางในการพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ

ในส่วนของการจัดการศึกษาภาคเอกชนเช่นกัน การจัดการศึกษาของภาคเอกชนในช่วงตั้งแต่ ค.ศ. 1960 - 1975 ขยายตัวอย่างรวดเร็ว นอกจากโรงเรียนเอกชนของชาวจีน ชาวเวียดนามต่างด้าว และโรงเรียนคาทอลิกที่พัฒนามาตั้งแต่สมัยอาณานิคมแล้ว ในช่วงนี้ยังมีการขยายตัวของโรงเรียนเอกชนของคนลาวด้วย ทั้งนี้ส่วนสำคัญที่ทำให้การศึกษาของภาคเอกชนโดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนของคนลาวพัฒนาเติบโตในช่วงดังกล่าวอาจเนื่องมาจากการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจภายใต้การอุดหนุนของสหรัฐอเมริกา ซึ่งทำให้เกิดการเติบโตของภาคธุรกิจการค้าและบริการในเขตเมืองใหญ่ โดยเฉพาะบริเวณริมแม่น้ำโขง จากสถิติการศึกษาพบว่า โรงเรียนเอกชนได้ขยายไปเกือบทุกแขวงยกเว้นในแขวงที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจน้อยหรือแขวงที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของขบวนการคอมมิวนิสต์ลาวค่อนข้างสูง เช่น แขวงพงสาลี หัวพัน เขียวขวาง และสาละวัน

ตารางที่ 1 สถิติโรงเรียนเอกชนในช่วงปีการศึกษา 1965-1969

โรงเรียนของคน					
ปีการศึกษา	ลาว	จีน	เวียดนาม	คาทอลิก	รวม
1965 - 66	28	20	5	32	85
1967 - 68	29	11	17	37	94
1968 - 69	23	11	14	31	79

ที่มา : กมกานศึกษาภาคเอกชน. 2000. ประหวัดหย้อกานศึกษาภาคเอกชนอยู่ส.ป.ป ลาว. : 2

ในส่วนประเภทของโรงเรียนเอกชน นอกจากโรงเรียนประเภทสามัญศึกษา อันประกอบด้วยโรงเรียนอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาแล้ว ยังมีโรงเรียนอาชีวศึกษา ศูนย์ฝึกวิชาชีพ ศูนย์ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนสอนพิมพ์ดีด สอนขับรถจนถึง โรงเรียนกวดวิชา โดยเฉพาะโรงเรียนกวดวิชาเพื่อเตรียมสอบเข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากจำนวนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาไม่เพียงพอต่อความต้องการของสังคมในขณะนั้น

ตารางที่ 2 สถิติโรงเรียน ครู และนักเรียนภาคเอกชน ในช่วงปีการศึกษา 1962-1973

ปีการศึกษา	แห่ง	ครูรวม	ครูหญิง	นักเรียนรวม	นักเรียนหญิง
1962 - 63	78			12,450	4,924
1963 - 64	75			14,539	6,176
1964 - 65	80			15,731	6,787
1965 - 66	85	422	236	17,053	7,591
1966 - 67	78	462	267	18,924	8,039
1967 - 68	94	459	285	20,072	8,613
1968 - 69	79	459	270	21,788	9,510
1969 - 70	113	698	435	25,767	10,762
1970 - 71	137	883	529	31,630	12,802
1971 - 72	108	1,024	599	35,511	14,463
1972 - 73	145	1,224	730	40,586	16,956

ที่มา : กรมการศึกษากองพล. ประวัติหอการค้าศึกษากองพลอยู่ ส.ป.ป. ลาว 2000 : 6.

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโรงเรียนเอกชนจะประสบความสำเร็จในการขยายตัวในเชิงปริมาณ แต่ก็มีโรงเรียนเอกชนจำนวนมากดำเนินการสอนโดยไม่มีคุณภาพและมาตรฐาน ดังที่กรมการศึกษากองพลลาวได้กล่าวถึงปัญหาเรื่องคุณภาพในการจัดการของภาคเอกชนในช่วงดังกล่าวว่า

“เป้าหมายความว่าโฮงเฮียนเอกะชนทุกแห่งจะดีกว่าโฮงเฮียนของลัด... มีข้อเท็จจริง อยู่ว่า : การเฮียนวิชาชีบและพาสาต่างประเทศ เวลานั้นมี กานสอนพาสาพะหรั่งและพาสาอังกิด. นักเฮียนบางคนไปขึ้นทะเบียน เฮียนอยู่ 3 บ่อนพ้อมกัน เฮียนตอนเช้า เฮียนตอนบ่าย และเฮียน ตอนค่ำก็บเห็นได้ตี่ลื่นกว่าผู้อื่นเท่าใด บางคนเฮียนวิชาชีบพิมติด ก็บู้้นำใช้พิมติด ฮ้ายแวงกว่านั้น เฮียนขบขี้ลัด บางคนบไปเฮียน จักเทื่อ เสียเงินแล้วล่อถ้ำแต่เอาใบขับขีเท่านั้น พ่อแม่ผู้ปกครองบ่ค่อย สนใจเบ็งบันหาอย่างเล็กเชิงพอเท่าใด ทะแมนมีผู้บอกเล่า มีกาน โคตสะนาว่าโฮงเฮียนนั้นดี เล็งได้หลาย ถ้าเบ็งตามตัวจริงแล้วในจำนวน ผู้ที่เล็งเข้าชั้นม.1ได้นั้น แมนักเฮียนเก่าที่เฮียนซ้ำ ชั้น ป.6 มาแล้ว อย่างน้อย 1 ปี” (กมกานลีสกสาพากเอกะชน, 2000 : 6)

เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาของ ภาคเอกชน ใน ค.ศ. 1972 กระทรวงศึกษาจึงได้ตั้ง กรมการศึกษาภาคเอกชน โดย มีท่านพันสี อะไพ เป็นหัวหน้ากรม มีพนักงานวิชาการและบุคลากร 20 คน เพื่อให้ การจัดการศึกษาภาคเอกชนดำเนินไปภายใต้กฎระเบียบเดียวกัน มีการตรวจตรา หลักสูตรการศึกษาและคุณภาพของครูผู้สอนด้วยการออกใบอนุญาตการสอนหนังสือ อย่างไรก็ดี กรมการศึกษาภาคเอกชนดังกล่าวมีอายุเพียง 3 ปี ก็ยุติลงพร้อมกับการปกครองในระบอบเก่า เมื่อมีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศไทย ใน ค.ศ.1975(กมกานลีสกสาพากเอกะชน, 2000 : 6)

การพัฒนาการศึกษาภาคเอกชนนับแต่สมัยสังคมนิยมถึงสมัย จินตนาการใหม่ (ค.ศ. 1975 - ปัจจุบัน)

การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศเข้าสู่ระบอบสังคมนิยมใน ค.ศ.1975 ส่งผลกระทบอย่างสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาของภาคเอกชน พรรค ประชาชนปฏิวัติลาวซึ่งเป็นผู้นำในการปฏิวัติตระหนักว่า สิ่งสำคัญอันดับแรกใน

การปฏิวัติประเทศสังคมนิยมก็คือ ต้องสร้างคนสังคมนิยมก่อน และแนวทางสำคัญที่จะเปลี่ยนคนลาวให้เป็น “คนสังคมนิยม” ก็คือ การศึกษา ดังทัศนะที่ปรากฏอยู่ในนโยบายด้านการศึกษาของพรรคที่ว่า

“บันดานโยบายของพักและลัดทะบานต่อกับเวียกงงานศึกษา

1. นำเอากานศึกษาไปก่อนก้าวหนึ่งเป็นขอกุนแจไชช่องทางให้แก่การดัดสร้างและก่อสร้างสังคมนิยมสำเล็ดผนอย่างไววาท
2. กำหนดบันดาทัศนะนะพื้นถานของพักเกี่ยวกับเวียกงงานศึกษา
 - ก) โฮงเฮียนเป็นเคื่องมือของพะเจ็ดกานกำมะชีบ
 - ข) กานศึกษาต้องฮับไช้แนวทางหน้าทีปะติวัติของพัก
 - ค) กานศึกษาต้องฮับไช้กานพะลิด
 - ง) กานศึกษาเป็นพะละกิดของมะหาชนผู้ออกแรงแรงงาน
 - จ) คุณเป็นคนของพัก” (คำมี บัวแสงทอง, ม.ป.ป. : 120)

ด้วยเหตุที่การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการหล่อหลอมกล่อมเกลาคิดและจิตใจของคนในสังคม เป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังความคิดความศรัทธาต่อลัทธิการปกครองใหม่ของรัฐ ดังนั้นรัฐบาลจึงมีนโยบายผูกขาดการศึกษาให้การศึกษาเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของพรรคอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ดังนั้นภายหลังการสถาปนาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวใน ค.ศ. 1975 โรงเรียนเอกชนในประเทศลาวเกือบทั้งหมดจึงปิดกิจการลง

โรงเรียนเอกชนที่ยังสามารถดำเนินการจัดการศึกษาต่อไปได้มีเพียงโรงเรียนเอกชนของชาวจีนและเวียดนามที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานทูตจีนและสถานทูตเวียดนาม ส่วนโรงเรียนเอกชนที่เป็นของคนลาวนั้น จากการศึกษาลักษณะปรากฏว่ามีเพียง “โรงเรียนรัตนการคำ” (ปัจจุบันคือวิทยาลัยรัตนบริหารธุรกิจ) ซึ่งก่อตั้งขึ้นใน ค.ศ. 1974 เพียงแห่งเดียวที่ยังคงสามารถเปิดการเรียนการสอนในสมัยสังคมนิยม แต่ทั้งนี้เป็นการเปิดสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรการเรียนวิชาชีพ เช่น พิมพ์ดีดเลขานุการ บัญชี โดยนักเรียนที่มาเรียนส่วนใหญ่เป็นพนักงานภาครัฐที่ต้องการ

เพิ่มเติมความรู้ทางด้านวิชาชีพและวิชาเฉพาะ ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนเล่าถึงการเปิดการเรียนการสอนในช่วงดังกล่าวว่า

“การบ่อสลายตัว ก็ย้อนว่าความต้องการของสังคม โสภะเขียนของเขา เป็นแห่งเดียวของพวกเอกะชน สามารถสร้างพนักงานออกไปใช้ หน่วยงานต่างๆ คนที่มาเขียนส่วนหลายก็แม่น พนักงานพวกลัด... เขาต้องบับปุงการสอนให้ใช้สังคม ต้องเบ็งนโยบายพวกลัด ต้องไปฮับการขึ้นำจากกะชงอย่างต่อเนื่อง” (สมเพ็ด รัตนะสิน, สัมภาษณ์)

กว่า 10 ปี ภายใต้มงเงาของสังคมนิยม กล่าวได้ว่า การศึกษาภาคเอกชน ได้ถูกลดบทบาทจนแทบไม่เหลือความสำคัญใดๆ กระทั่งเมื่อลาวได้ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศครั้งใหญ่ ที่เรียกว่า “จินตนาการใหม่” การศึกษาภาคเอกชนจึงได้รับการรื้อฟื้นและพัฒนาจนกลายเป็นกลไกสำคัญในระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรของประเทศลาว

จากความล้มเหลวในการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางสังคมนิยม อิทธิพลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในประเทศสังคมนิยมอื่น รวมไปถึงความเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศทางเศรษฐกิจและการเมืองโลก ส่งผลให้รัฐบาลลาวตัดสินใจปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศสู่แนวทาง “จินตนาการใหม่” นับแต่ปี ค.ศ. 1986 แม้ว่าเป้าหมายสำคัญของจินตนาการใหม่จะอยู่ที่ความมุ่งหมายในการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจจากสังคมนิยมสู่เศรษฐกิจระบบกลไกตลาด เปลี่ยนเศรษฐกิจธรรมชาติสู่เศรษฐกิจสินค้า ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชน และส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้ากับต่างประเทศ แต่เพื่อความมุ่งหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจสัมฤทธิ์ผล รัฐบาลลาวก็จำเป็นต้องปรับปรุงแนวทางในการพัฒนาประเทศในด้านอื่นๆ ให้สอดคล้องต้องกันอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และหนึ่งในการปฏิรูปสำคัญอันเป็นผลสะท้อนของจินตนาการใหม่ ก็คือการปฏิรูปด้านการศึกษา เพราะภายใต้บริบทของการพัฒนาประเทศในยุคใหม่

การศึกษาไม่อาจเป็นเพียงกลไกในการหล่อหลอมกล่อมเกลาราชชนให้เป็น “คนสังคมนิยม” อันเป็นความมุ่งหมายเดิมของรัฐบาล แต่การศึกษาต้องเป็นกลไกในการผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบกลไกตลาด ตอบสนองความต้องการด้านบุคลากรแรงงานของภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งนโยบายการจัดการศึกษาในรูปแบบเดิมไม่อาจตอบสนองได้ ดังทัศนะของ ไกสอน พมวิหาน เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในยุคจินตนาการใหม่ที่ว่า

“ข้าพเจ้าขอถามว่า แม่นับว่า กานสีกสากายเป็นบันหาที่พันเด่นขึ้นกว่าหม้อยู่ในลายงานการเมือง ได้กำหนดเอากานสีกสากเป็นทิดบุลิมะสิตอันดับหนึ่ง... พิเสดแม่นต้องเปี่ยนแปงใหม่ละบบกานสีกสาก... ต้องลบล้างความเข้าใจแบบเก่าที่ว่า ส้างพะนังงานแม่นเพื่อเอาเข้าสังกัดอยู่ในงักจกของลัด... ความเข้าใจอย่างถึกต้องว่ากานส้างพะนังงาน แม่นเพื่อตอบสะหนองความต้องกานของกานพัตทะนาสังคม... ตอบสะหนองความต้องกานของทุกพากส่วนเสดถะกิดอยู่ในสังคม...” (ไกสอน พมวิหาน, 1997 : 448-450)

ด้วยเหตุนี้ ช่วงเวลานับแต่การประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่เป็นต้นมา จึงกลายเป็นช่วงเวลาสำคัญในการปรับนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษา รวมถึงการดำเนินมาตรการต่างๆ ในการพัฒนาการศึกษา อาทิ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาประเทศที่เปลี่ยนไป การปฏิรูปโครงสร้างระบบบริหารการศึกษาทั่วประเทศเพื่อให้มีมาตรฐานและแนวทางเดียวกันในการจัดการศึกษายกระดับคุณภาพการศึกษาด้วยการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ปรับปรุงตำรา อุปกรณ์การเรียนการสอนให้ทันสมัย อย่างไรก็ตาม นอกจากแนวทางข้างต้นอันเป็นการพัฒนาการศึกษาในส่วนของภาครัฐแล้ว อีกแนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาที่รัฐบาลลาวให้ความสำคัญในปัจจุบันก็คือการพัฒนาการศึกษาภาคเอกชน

การปฏิรูปประเทศตามนโยบายจินตนาการใหม่ ได้ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของทั้งในภาคธุรกิจ การค้า อุตสาหกรรมและการบริการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เกิดการเติบโตของชนชั้นพ่อค้า ชนชั้นกลาง เกิดการเติบโตของเมือง โดยเฉพาะเมืองใหญ่ริมแม่น้ำโขงที่กลายเป็นศูนย์กลางของการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลให้เกิดความต้องการบุคลากร แรงงานที่มีความรู้ทักษะความสามารถแบบใหม่ อาทิ นักการบัญชี การตลาด พนักงานบริการ ล่าม ผู้ชำนาญการด้านต่างๆ เช่นด้านคอมพิวเตอร์ ด้านการก่อสร้าง วิศวกร แรงงาน ช่างฝีมือจำนวนมากซึ่งการจัดการศึกษาภาครัฐไม่อาจตอบสนองต่อความต้องการแรงงานดังกล่าวได้ทันทั่วทั้งที่ เนื่องจากข้อจำกัดในการปรับตัวในการพัฒนาการศึกษาของภาครัฐ ความล่าช้าของระบบราชการ รวมไปถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทุน การพัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาแบบใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว และเพื่อแบ่งเบาภาระของภาครัฐในการจัดการศึกษา รัฐบาลจึงมีนโยบายส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชาติควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาของภาครัฐ

การส่งเสริมการศึกษาภาคเอกชน เริ่มต้นขึ้นในปี ค.ศ. 1990 เมื่อรัฐบาลลาวได้ออกคำสั่งเลขที่ 58/ปสล.(คำสั่งของประธานสภารัฐมนตรี) ลงวันที่ 29 กันยายน ค.ศ. 1990 ว่าด้วยการอนุญาตให้เอกชนสร้างหรือตั้งโรงเรียน ซึ่งนับเป็นครั้งแรกตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ที่รัฐได้ประกาศอนุญาตให้เอกชนเข้ามาส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชาติอย่างเป็นทางการ ซึ่งผลปรากฏว่า ผ่านไปเพียง 1 ปีแรก หลังการออกคำสั่งฉบับดังกล่าวการจัดการศึกษาของภาคเอกชนขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีการจัดตั้งโรงเรียนเอกชนถึง 73 แห่ง มีนักเรียนเข้าศึกษาในสถานศึกษาภาคเอกชน เกือบ 10,000 คน เมื่อถึงปีการศึกษา 1995/96 มีจำนวนโรงเรียนเอกชนถึง 151 แห่ง นักเรียนกว่า 25,000 คน

ตารางที่ 3 สถิติโรงเรียนและนักเรียนภาคเอกชนในช่วงปีการศึกษา 1991-1996

	1991/92		1993/94		1995/96	
ประเภท	แห่ง	นักเรียน	แห่ง	นักเรียน	แห่ง	นักเรียน
อนุบาล	23	1,655	73	4,392	43	5,815
ประถม	40	6,886	58	10,002	65	11,157
มัธยม	2	165	12	869	17	938
วิชาชีพ	8	885	12	3,618	24	4,710
วิทยาลัย	0		2	657	2	2,473
	73	9,591	157	19,538	151	25,093

ที่มา : เรียบเรียงจากข้อมูลสถิติการศึกษาภาคเอกชนของกรมการศึกษาภาคเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่การจัดการศึกษาภาคเอกชนในช่วงนั้นยังไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรจากกระทรวงศึกษาธิการเข้าไปดูแล ไม่มีกฎระเบียบในการบริหารสถานศึกษาของภาคเอกชนอย่างเด่นชัด เช่น การกำหนดวุฒิการศึกษาของครูผู้สอนในแต่ละระดับชั้น การกำหนดตำราการเรียนการสอน การกำหนดจำนวนนักเรียนต่อห้อง (สมจิตร สุขสวัสดิ์, 2543 : 30) สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิดความไม่เป็นเอกภาพในการจัดการศึกษา มาตรฐานการจัดการศึกษาจึงแตกต่างกัน โดยมีโรงเรียนเอกชนหลายแห่งจัดตั้งขึ้นโดยมุ่งหวังแต่ผลกำไร ไม่สนใจการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดการควบคุมมาตรฐานในการจัดการศึกษาของภาคเอกชน ใน ค.ศ. 1995 รัฐบาลได้ออกดำรัสอนุมัติให้มีการจัดตั้งองค์กรที่รับผิดชอบด้านการศึกษภาคเอกชน ที่เรียกว่า “ห้องการศึกษาภาคเอกชน” ต่อมาใน ค.ศ. 1999 ได้พัฒนาเป็นกรมการศึกษาภาคเอกชนขึ้นตรงกับกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้การจัดการศึกษภาคเอกชนมีกฎระเบียบในการจัดการและการบริหารสถานศึกษาที่แน่ชัดภายใต้การดูแลของภาครัฐ ส่งเสริมให้เอกชนที่ประสงค์จะทำธุรกิจด้านการศึกษา มีความสะดวกยิ่งขึ้น และเพื่อให้การศึกษภาคเอกชนได้รับการพัฒนาในด้านคุณภาพและวิชาการให้มีมาตรฐานมากขึ้น โดย

ตารางที่ 5 สถิติโรงเรียนและนักเรียนภาคเอกชน ในช่วงปีการศึกษา 2000 - 2003

	2000/2001		2001/2002		2002/2003	
ประเภท	แห่ง	นักเรียน	แห่ง	นักเรียน	แห่ง	นักเรียน
อนุบาล	111	6,350	89	6,317	101	8,255
ประถม	83	15,202	76	17,292	85	17,640
มัธยม	19	2,704	17	2,707	20	2,967
ศูนย์วิชาชีพ	42	6,021	39	9,370	66	10,366
ชั้นกลาง	2	199	4	839	6	1,247
วิทยาลัย	7	4,187	8	5,391	15	4,745
	264	34,663	233	41,916	293	45,220

ที่มา : เรียบเรียงจากข้อมูลสถิติการศึกษาภาคเอกชนของกรมการศึกษาภาคเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แม้ว่าในปัจจุบันการจัดการศึกษาของภาคเอกชนในประเทศลาวจะยังมีอุปสรรค ปัญหาที่จะต้องดำเนินการแก้ไขในหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาเรื่องการขาดทุนทรัพย์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนเอกชนต้องพึ่งตนเองเกือบทั้งหมดในการรับภาระค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ ศึกษาครูภาคเอกชนโดยทั่วไปมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าครูของภาครัฐ โอกาสที่จะได้รับการอบรมยกระดับวิชาชีพมีน้อย อุปกรณ์แบบเรียนก็มีในขอบเขตจำกัด ทั้งโรงเรียนเอกชนหลายแห่งยังบริหารด้วยระบบครอบครัว บุคลากรในโรงเรียนมักเป็นญาติพี่น้องคนรู้จัก การบริหารจึงขาดประสิทธิภาพ ขาดการพัฒนาความรู้ทั้งในเรื่องบุคลากร อุปกรณ์การสอน รวมถึงตำราเรียน ดังนั้นจึงมีโรงเรียนเอกชนจำนวนไม่น้อยต้องล้มเลิกกิจการไป

“ผ่านกานปะติบัติตัวจิงแล้ว แต่กียังมีบ้านหลายอยู่ โสงเฮียน
บางแห่งสร้างขึ้นมาแล้วก็หลายตัวไป ย่อนบ่มีบดเฮียน ขาดวิชาแกน

ทุนฮอนจังกัด แก่งแย่งกับโฮงเฮียนอื่นบ่ได้ ลัดก็บ่สามาตให้กาน
ช่วยเหลือเท่าที่ควน...ละเบียบหลักกานยังบ่ทันคบถ้วนและบ่สอดคล้อง
จึงสร้างความยุ่งยากให้แก่ผู้อยากมาสร้างตั้งโฮงเฮียนเอกะชน...
พ้อมนี้ก็ยังบ่สามาตหันเอาโฮงเฮียนเอกะชนเข้าสู่ละเบียบได้อย่าง
ทั่วถึง...” (กมกานสิกสาพากเอกะชน, 2000 : 9)

กระนั้นก็ตาม นับได้ว่าโรงเรียนเอกชนโดยทั่วไปได้รับการพัฒนามากขึ้น
ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ จนได้รับความเชื่อถือและการยอมรับจากสังคม
ความเชื่อถือของสังคมต่อโรงเรียนเอกชนขยายไปในทางบวก นักเรียนภาคเอกชน
จึงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี ดังนั้นในปัจจุบันโรงเรียนเอกชนจึงเป็น
องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในระบบการศึกษาของประเทศไทย

“คุณะพาก็ได้ฮับกานบับปุง นักเฮียนพากลัดและพากเอกะชนได้เข้า
ฮ่วมกิดจะกำน่ากัน ในหลายด้าน ผ่านกานสอบเส็งนักเฮียนเก่งฮ่วมกัน
ในหลายแขวง นักเฮียนเอกะชนก็เป็นนักเฮียนเก่ง จำนวนหนึ่งก็ถูกจัด
ในละดับแถวหน้า...สะนั้นโฮงเฮียนเอกะชนได้สร้างความเชื่อหมั้นแก่
พะนักงาน พ่อแม่ปะชาชน และปะกอบส่วนให้สังคมฮับฮู้คุณค่าและ
มุนค่ากานสิกสาเว้าลวม”(กมกานสิกสาพากเอกะชน, 2000 : 10)

สรุป

จากการศึกษาพัฒนาการของการศึกษาภาคเอกชนในประเทศไทย พบว่า
เอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในประเทศไทยมายาวนาน แม้ในระยะแรก
การจัดการศึกษาของภาคเอกชนเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายและขอบเขตที่จำกัด
กล่าวคือจากบทบาทของชาวต่างด้าวที่ต้องการธำรงรักษาภาษาและวัฒนธรรม
ประเพณีของชาติตน ตลอดจนบทบาทของคณะมิชชันนารีที่ก่อตั้งโรงเรียนเอกชน
เพื่อเผยแผ่ศาสนา แต่ในระยะต่อมาเมื่อสภาวะเศรษฐกิจขยายตัว ความต้องการ

ทางการศึกษามีมากขึ้นเอกชนและบุคคลทั่วไปหันมาสนใจในการลงทุนทางการศึกษา การจัดการศึกษาของภาคเอกชนจึงดำเนินไปด้วยวัตถุประสงค์ทางธุรกิจเป็นหลัก

ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพัฒนาการของการจัดการศึกษาภาคเอกชนในประเทศลาว ก็คือ สภาพเศรษฐกิจสังคม และนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเอกชนและการศึกษาของชาติที่แปรเปลี่ยนไปในแต่ละยุคสมัย ดังจะเห็นได้ว่าภายหลังจากที่ลาวเปลี่ยนแปลงการปกครองเข้าสู่ระบอบสังคมนิยม รัฐบาลลาวมีนโยบายผูกขาดการจัดการศึกษา การศึกษาภาคเอกชนอยู่ในภาวะถดถอย โรงเรียนเอกชนเกือบทั้งหมดต้องปิดกิจการลง แต่เมื่อลาวได้เปลี่ยนนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศสู่แนวทางจินตนาการใหม่ รัฐหันมาส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชาติ การศึกษาภาคเอกชนจึงได้รับการพัฒนาจนมีบทบาทสำคัญในระบบการศึกษาของลาว

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในปัจจุบันโรงเรียนเอกชนจะได้รับการพัฒนาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพแต่ก็มิได้หมายความว่าโรงเรียนเอกชนทุกแห่งจะมีคุณภาพทัดเทียมกัน ในความเป็นจริงมีทั้งโรงเรียนเอกชนที่มีคุณภาพสูง สามารถจัดการศึกษาได้ก้าวหน้ากว่าสถานศึกษาของรัฐ ขณะเดียวกันก็มีโรงเรียนเอกชนจำนวนมากที่ด้อยคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งรัฐบาลลาวควรหันมาให้ความสำคัญเรื่องปัญหาในการพัฒนาโรงเรียนภาคเอกชนแสวงหาแนวทางในการอุดหนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาของภาคเอกชนอย่างจริงจัง เพื่อให้โรงเรียนเอกชนสามารถพัฒนาบทบาทของตน แบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษา พัฒนาบุคลากร และตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศลาว

โรงเรียนเอกชนในสมัยจินตนาการใหม่

รูปที่ 3 วิทยาลัยรัตนบริหารธุรกิจ

รูปที่ 4 วิทยาลัยลาว - อเมริกา

รูปที่ 5 รูปนักเรียนในชุดเครื่องแบบของโรงเรียนเอกชน

รูปที่ 6 รูปนักเรียนโรงเรียนเอกชนในยุคการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

รูปที่ 7 รูปศูนย์อบรมภาษาและคอมพิวเตอร์

บรรณานุกรม**ภาษาไทย**

- จิระนันท์ พิตรปรีชา. 2532. “อยู่เมืองลาวกับผุ่ย ชะนิกอน นายกรัฐมนตรีสมัย”
ศิลปวัฒนธรรม 10, 9 (กรกฎาคม) : 110-119.
- ธีระ รุญเจริญ. 2542. รายงานการปฏิบัติการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สมจิตร์ สุขสวัสดิ์. 2543. “การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์
ระดับวิทยาลัยวิชาชีพชั้นสูงที่นครหลวงเวียงจันทน์สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
เศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุริตา ดันเลิศ. 2543. “ไถสอน พมวิหาน กับพัฒนาการสังคมนิยมลาว. สารนิพนธ์”
อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนันท์ พุฒิชิต. 2547. ความสัมพันธ์เชิงนโยบายระหว่างการศึกษากับการ
พัฒนาเศรษฐกิจลาว ภายใต้ “จินตนาการใหม่” ค.ศ. 1986-2000.
ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยพลักษณ์สังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภาษาลาว

- กมกานสีกสาปากอะชน. 2000. **ปะหวัดหย้อกานสีกสาปากอะชน อยู่ ส.ป.ป.**
ลาว. เวียงจัน : กมกานสีกสาปากอะชน กะซวงสีกสาทิกาน.
- ไถสอน พมวิหาน. 1997. **นิพนเลือกเฟ้น 3**. เวียงจัน : โฮงพิมพ์แห่งลัด.
- คำมี บัวแสงทอง. ม.ป.ป. “กานสีกสาไลยะวันที่ 2-12-1975 ถึง 1985” ใน
ปะหวัดกานสีกสาลาว. เวียงจัน : มุนนิตีโตโยตา.
- คำพา พอนแก้ว. ม.ป.ป. กานสีกสาลาวไนไลยะปี 1893-1945. **ปะหวัดกาน**
สีกสาลาว. เวียงจัน : มุนนิตีโตโยตา.

สัมภาษณ์

ไชยะแสง แพงคำมี, พนักงานกรมการศึกษาคณะเอกชน กระทรวงศึกษาธิการลาว.

สัมภาษณ์ วันที่ 15 พฤศจิกายน 2548 .

สมเพ็ด รัตนะสิน, ผู้บริหารวิทยาลัยรัตนบริหารธุรกิจ. สัมภาษณ์ วันที่

16 พฤศจิกายน 2548.